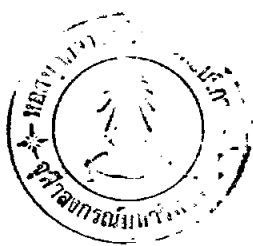

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ชานเมืองชั้นนอก (outer suburb) คือบริเวณชั้นนอกสุดของเมือง
 ค่อยจากเขตนี้ไปเป็นพื้นที่ชนบท ชานเมืองชั้นนอกจึงอยู่ระหว่างเมืองและชนบท ทำให้
 เรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า เขตคอกชนบท (rural - urban fringe) มีลักษณะทั้งกายภาพ
 และสังคมเป็นกึ่งชนบทกึ่งเมือง เนื่องจากเมื่อแรกเริ่มบริเวณดังกล่าวเป็นชนบท แต่
 ได้ถูกความเป็นเมือง (urbanization) รุกเข้าไปจากใจกลางเมืองโดยส่วน
 ใหญ่มาจากการปรับปรุงด้านการคมนาคมขนส่ง ทำให้สภาพชนบทค่อย ๆ หมดไป การ
 ปราศจากการวางแผน เฉพาะสำหรับพื้นที่ชานเมืองและความล้มเหลวของการควบคุมการ
 ขยายตัวของเมืองใหญ่ ทำให้ชานเมืองชั้นนอกเป็นบริเวณที่มีปัญหาการใช้ที่ดินสืบสน เกิด
 ความขัดแย้งระหว่างการใช้ที่ดินเมืองและชนบท บริเวณเช่นนี้จึงนับว่าเป็นปัญหา และ
 มักจะถูกละเลยเป็นส่วนใหญ่ เพราะมีใครสักคนโดยเค้นซักว่าจะ เป็นปัญหาของเมือง
 หรือชนบท นโยบายในการใช้ที่ดินจึงไม่มีเป้าหมายแน่นอนที่จะทำให้สภาพพื้นที่เป็นอย่าง
 หนึ่งอย่างใด อาทิการเรียกร้องใหม่พื้นที่เกษตรกรรมเป็นริ้วดีเขียว (green belt)
 รอบเมือง เพื่อคงรักษาระบบนิเวศน์วิทยาของเมือง แต่ขณะเดียวกันการใช้ที่ดินใกล้เคียง
 เป็นไปในรูปแบบนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งลงทุนโดยรัฐบาล ในที่สุดแล้วจะมีการเปลี่ยนแปลง
 การใช้ที่ดินอย่างรวดเร็วจากลักษณะเกษตรกรรมมาเป็นการใช้ที่ดินแบบเมือง ราคาที่ดิน
 สูงขึ้นในบริเวณใกล้เส้นทางคมนาคม ทำให้เกษตรกรอยู่ในสภาพดิ้นรนที่จะประกอบอาชีพ

---

¹James, H. Johnson, Urban Geography, An Introductory Analysis,
 (Sydney : Pergamon Press, 1969), p. 142.

เดิมต่อไป และจะต้องประสบปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เดวิด เฮอร์เบิร์ต (David Herbert) นักภูมิศาสตร์นครกล่าวหาว่า ความขัดแย้งดังกล่าว "เป็นปัญหาวิชาการในแง่สังคม" (Urban/rural conflict, an academic problem in terms of social definition)²

แนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพการรกล้ำทางกายภาพ (physical encroachment) ของเมืองเขาสู่ชนบทโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เขาสู่พื้นที่เกษตรที่อุดมสมบูรณ์เหล่านั้น เมืองนับเป็นชนบทที่เกิดขึ้นเสมอในเมืองใหญ่ ดังเช่นที่เคยมีมาแล้วในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ปีเตอร์ ฮอลล์ (Peter Hall) ใ้รายงานไว้ใน The World Cities ว่า ระหว่างปี ค.ศ. 1937 - 1955 พื้นที่อาคารของเมืองรูห์ (the Ruhr) ได้เพิ่มขึ้นจาก 24.8 เปอร์เซ็นต์เป็น 34.8 เปอร์เซ็นต์ และประมาณสามในสี่ปลูกสร้างในพื้นที่เกษตร³ ในประเทศอังกฤษได้มีการเคลื่อนไหวอย่างรุนแรงเพื่อคุ้มครองพื้นที่ชนบท นับตั้งแต่ทศวรรษ 1920 เป็นต้นมา ซึ่งมีผลทำให้การเปลี่ยนแปลงจากชนบทเป็นเมืองลดน้อยลง แมกระนั้นก็คือ อาร์ เอช เบสต์ (R.H. Best) ได้คาดประมาณว่าในราวปี ค.ศ. 2000 ชนบททางตะวันออกเฉียงใต้ของแคว้นอังกฤษคงจะคงสูญเสียบพื้นที่ชนบทประมาณ

¹ Anthony J. Catanese, Introduction to Urban Planning, (New York: McGraw-Hill Book Company, 1979), p. 27.

² David Herbert, Urban Geography, A Social Perspective, (New York: Praeger Publishers, 1973) p. 35.

³ Peter Hall, The World Cities. (Weidenfeld and Nicolson, 1966), P. 134-5.

รอยละ 36 ของที่มีอยู่ ในปี 1967¹ เอ เจบี แอทคานีส (A.J. Catanese) นักผังเมืองชาวอเมริกันยืนยันว่าชนวนการ เป็นเมืองในพื้นที่ชนบท (suburbanization) ใ้เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ศตวรรษที่แล้ว และสิ่งที่ปรากฏในทุกวันนี้ คือ ชานเมือง ที่แห่งต่าง ชาติวิจิตรใจและเมืองอเมริกันคนุาสพึงกลัวอย่างยิ่ง²

ถึงแม้การรุกล้ำพื้นที่ชนบทจะเกิดขึ้นจนเกือบจะเป็นปรากฏการณ์สากลใน เมืองที่มีการเติบโตตามธรรมชาติ เจมส์ เอช.จอห์นสัน (James H. Johnson) ได้ชี้ให้เห็นว่าเมืองของประเทศที่มีตะวันตก (non - Western cities) จะประสบ ปัญหาสังคมจากปรากฏการณ์นี้มากกว่าเมืองในประเทศที่พัฒนาแล้ว "เพราะเขตชานเมือง ชั้นนอกของเมืองตะวันตกจะกลายเป็นที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย แต่ชานเมืองของประเทศกำลังพัฒนาจะเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของ 'squatters' ซึ่งอพยพมาจากในเมือง เนื่อง จากโอกาสการจ้างงานและชานเมืองดินผู้ปราศจากที่พำนักแล้ว"³

ในประเทศไทยการรุกล้ำชนบทของพื้นที่เมือง เป็นปัญหาสำคัญที่นักผังเมือง ผู้มีชื่อเสียงหลายท่านตระหนักและห่วงถึง เช่น นิจ ริดจ์รี เนินทน์ อดีตผู้อำนวยการ สำนักรผังเมืองโคเคย์ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

".....ปัญหาสำคัญข้อหนึ่งที่จะกล่าวถึง ก็คือปัญหาชานเมืองที่แผ่ขยาย ออกไปปกคลุมกินชนบทรอบข้างอยู่ทุกเดือน เหมือนกับโรค เนื้อร้ายที่ ออกดกลามออกไปไม่มีที่ ดิ้นสุด ประชากรที่เพิ่มพูนขึ้นและอพยพเข้าเมืองใหญ่จะออกไปแสวงหาที่ดินและที่อยู่ราคา ถูกตามชานเมือง โดยอยู่กับแบบเบาบางและกระจัดกระจาย ก่อให้เกิดลักษณะครึ่ง ๆ "

¹R.H. Best, "Competition for land between rural and urban uses" in Land Use and Resources: Studies in Applied Geography, (Institute of British Geographers, 1968), p.89.

²Anthony J. Catanese. Introduction to Urban Planning.p.28

³James, H. Johnson. Urban Geography, An Introductory Analysis, p. 134

กลาง ๆ คืบ ๆ สุก ๆ อย่างที่เรียกว่า "บ้านเมืองก็ไม่ไช่ นาไรก็ไม่เชิง" และแผ่ไกลออกไปอย่างไรระเบียบจน กทม. หรือเทศบาลหมดความสามารถที่จะแผ่ขยายบริการทางสาธารณูปโภค เช่น ถนน ประปา ไฟฟ้า ทอระบายน้ำทิ้ง ฯลฯ ตามออกไปได้ โดยคุ้มค่าและประหยัด....." ¹

และ อัน นิมมาน เหมินท์ แสดงภาพการเปลี่ยนแปลงของกรุง เทพมหานครไว้ชัด เจนด้วยการ เปรียบเทียบว่า

".....คำพูดสมัยกรุงสุโขทัยที่ว่า "ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว" หากจะใช้กับกรุง เทพ ฯ ปัจจุบันก็น่าจะเป็น "ในน้ำมีแต่น้ำเน่า ในเมืองมีแต่อากาศที่เป็นพิษและแหล่งเสื่อมโทรม....." ²

จากปัญหาที่เกิดขึ้นใน เขตชาน เมืองชั้นนอก นักวางผัง เมืองจึงลงความเห็นว่า เขตชานชนบท เป็นบริเวณที่จะต้องพิจารณาเป็นพิเศษ โดยไม่สามารถใช้มาตรการเกี่ยวกับ การวางผัง เมือง (City Planning) หรือการวางผังชนบท (Rural Planning) ตรงกันข้ามบริเวณนี้ต้องการการวางผังทั้ง เมืองและชนบทในรูปแบบการวางผัง เฉพาะ (Specific Planning) ซึ่งจำเป็นจะต้องกำหนดนโยบายแน่ชัดลงไปว่าจะให้สีลักษณะเป็นชนบทมากกว่า เมืองหรือมีความเป็น เมืองมากกว่าชนบท วิธีที่เหมาะสมอย่างหนึ่งสำหรับ การกำหนดนโยบายก็คือ ศึกษาสภาพปัญหาของพื้นที่ เป็นการค้นหาข้อเท็จจริงอันจะนำมาซึ่งการแก้และป้องกันปัญหาของชุมชน ซึ่งจะเกิดแก่ประชากรส่วนใหญ่บนพื้นที่นั้น ³

¹ "เสวนา....พาตี", สยามรัฐ, (23 ตุลาคม 2521): หน้า 3

² อัน นิมมาน เหมินท์, "ที่มาของเรื่องการขยายนครหลวง", การสัมมนาเราควรวางผังเมืองหลวงหรือไม่, (บริษัทสำนักพิมพ์สถาปนิก 76 จำกัด, 2520), หน้า 189.

³ สุวัทนา ธาตานิติ, "การเปลี่ยนแปลงการไรที่ดินชานเมือง บทวิเคราะห์ผลกระทบที่มีต่อผู้อยู่อาศัยดั้งเดิม" (เอกสารประกอบคำบรรยายทางวิชาการ เรื่องในวันเกษตรแห่งชาติ "ราชาสังคณศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2525), หน้า 2 (อัคราเนหา)

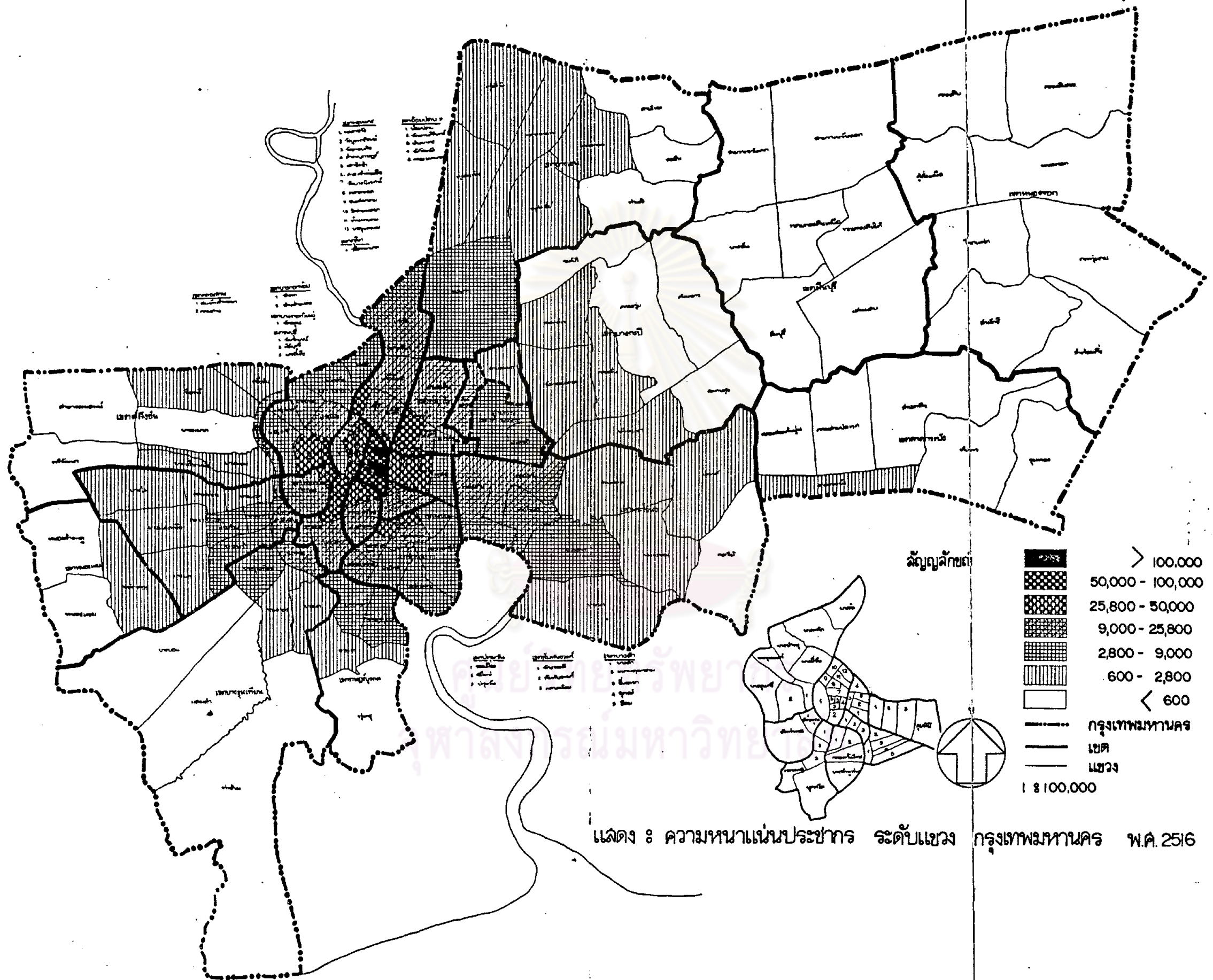
เขตชั้นนอกทั้งหมดของกรุงเทพมหานครมีประชากรรวมกัน 413,919 คน มีพื้นที่ทั้งหมด 527,242 ไร่ คิดเป็นความหนาแน่น 0.8 คนต่อไร่ (2520)¹ ในขณะที่เขตชั้นกลางซึ่งได้แก่ เขตราชบุรีระ อภิไธย บางกอกน้อย บางกะปิ บางเขน พระโขนง และยานนาวา มีความหนาแน่นเฉลี่ย 5 คนต่อไร่ และเขตชั้นในมีความหนาแน่นประมาณ 33 คนต่อไร่² และถ้าศึกษาความหนาแน่นของ เขตชานเมืองชั้นนอกในระดัปลำดับเป็นการเปรียบเทียบในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ดัง เชนงานวิทยานิพนธ์ชั้นนี้ได้ทำไว้ในช่วงเวลา พ.ศ. 2516 และ พ.ศ. 2522 ปรากฏว่าแขวงต่าง ๆ ของเขตที่กำหนดไว้ว่าเป็นเขตชั้นนอกยังมีประชากรอยู่ในกลุ่มความหนาแน่นต่ำสุดเป็นส่วนใหญ่ (ดูแผนที่ 1 และ 2) นอกจากนี้ถ้าศึกษาถึง เขตอิทธิพลของกรุงเทพมหานคร เป็นรายแขวง โดยใช้ความหนาแน่นประชากรในปี 2516 และ 2522 เป็นตัวกำหนด เขตชั้นนอกจะอยู่ในเขตอิทธิพลของใจกลางกรุงเทพ ฯ ชักเงน (ดูแผนที่ 3 และ 4 และสถิติในภาคผนวก ก.)

อนึ่งกองบังคับ เมือง กรุงเทพมหานครได้กำหนด "บริเวณ เกษตรกรรม" (Agricultural Areas) ของกรุงเทพ ฯ เพื่อกำหนดนโยบายการใช้ที่ดิน โดยได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้³

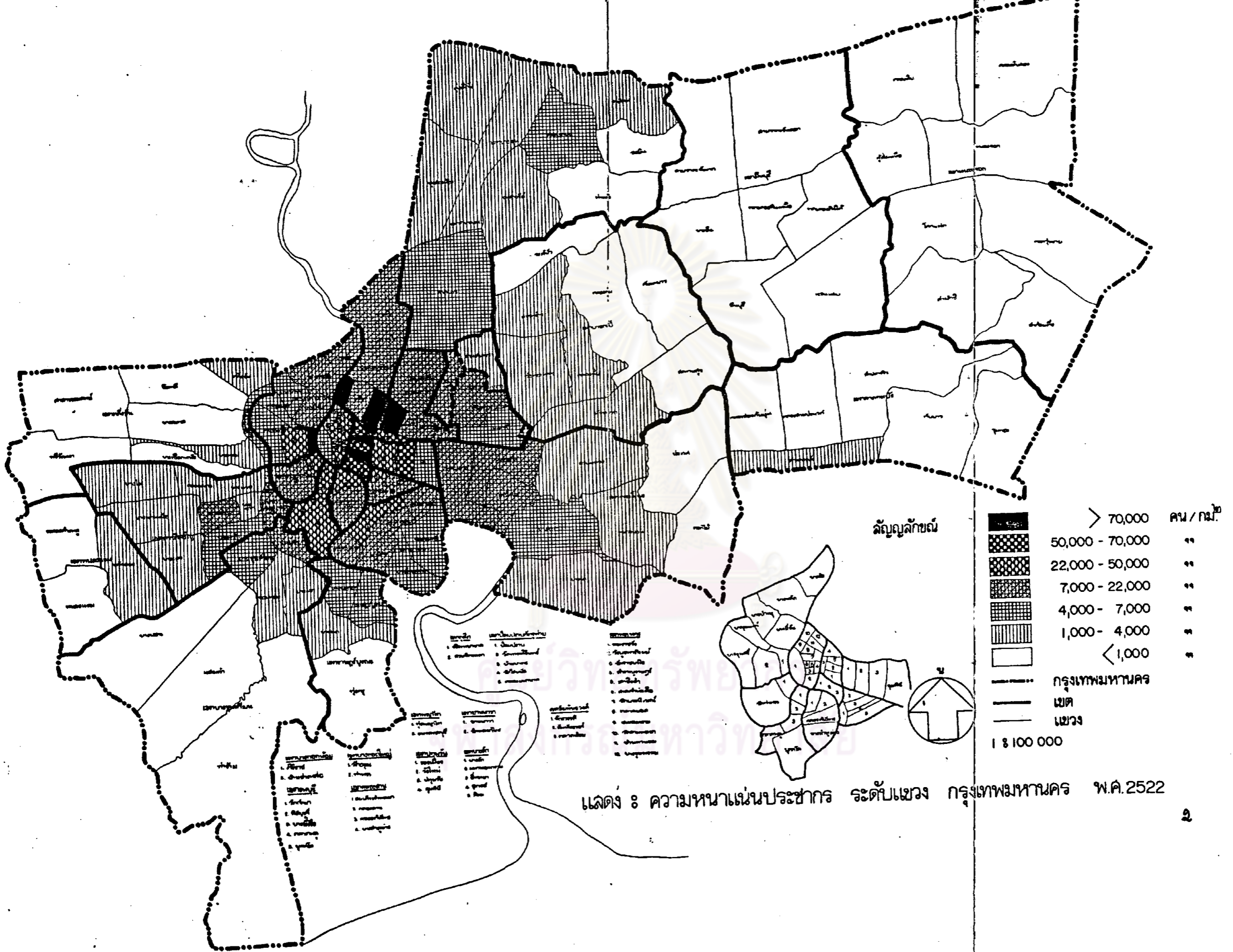
¹ สถิติภาพกร วีรพลิน และพวงค์ ทองระบูน, "แนวทางการพัฒนาเมืองของกรุงเทพมหานคร" (กรุงเทพมหานคร: 2520) หน้า 3 (อัครสำเนา).

² เขตชั้นในในการแบ่งของกองบังคับ เมือง กทม. ได้แก่ เขตปทุมวัน บางรัก พญาไท คลitic ห้วยขวาง บางกอกใหญ่ ธนบุรี และคลองสาน นอกจากนั้นแล้วยังได้มีการแบ่งเขตที่มีความหนาแน่นสูงสุด ได้แก่เขตพระนคร บ่อมปราบจักรพรรดิ และเขตสัมพันธวงศ์ เป็นเขตชั้นในสุด มีความหนาแน่นเฉลี่ย 73 คนต่อไร่ (พ.ศ. 2520).

³ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, รายงานสำมะโนการเกษตร 2521: กรุงเทพมหานคร, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2521).

แฉ่ง ๘ ความหนาแน่นประชากร ระดับแขวง กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2516

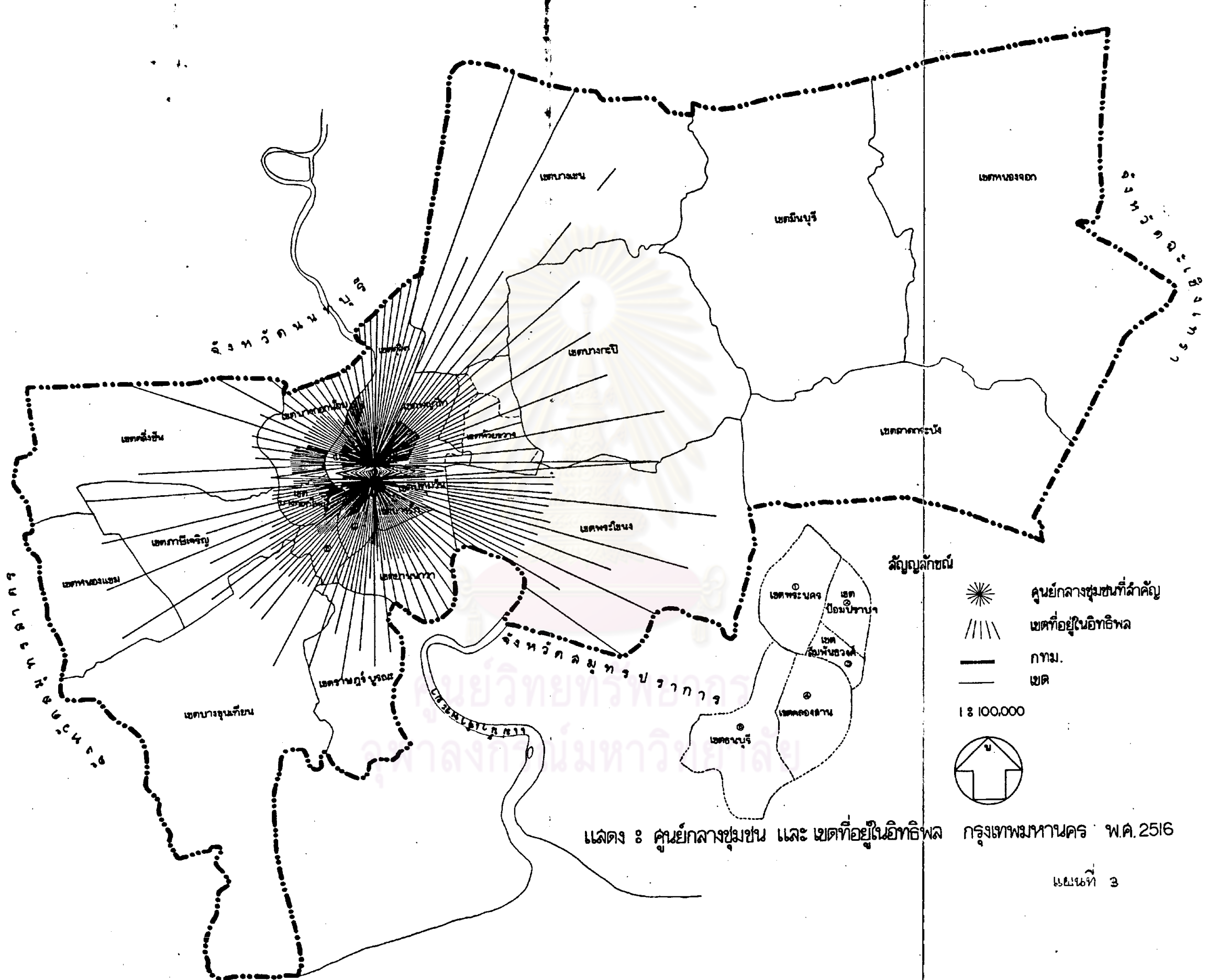

ลัญญลักษณ์

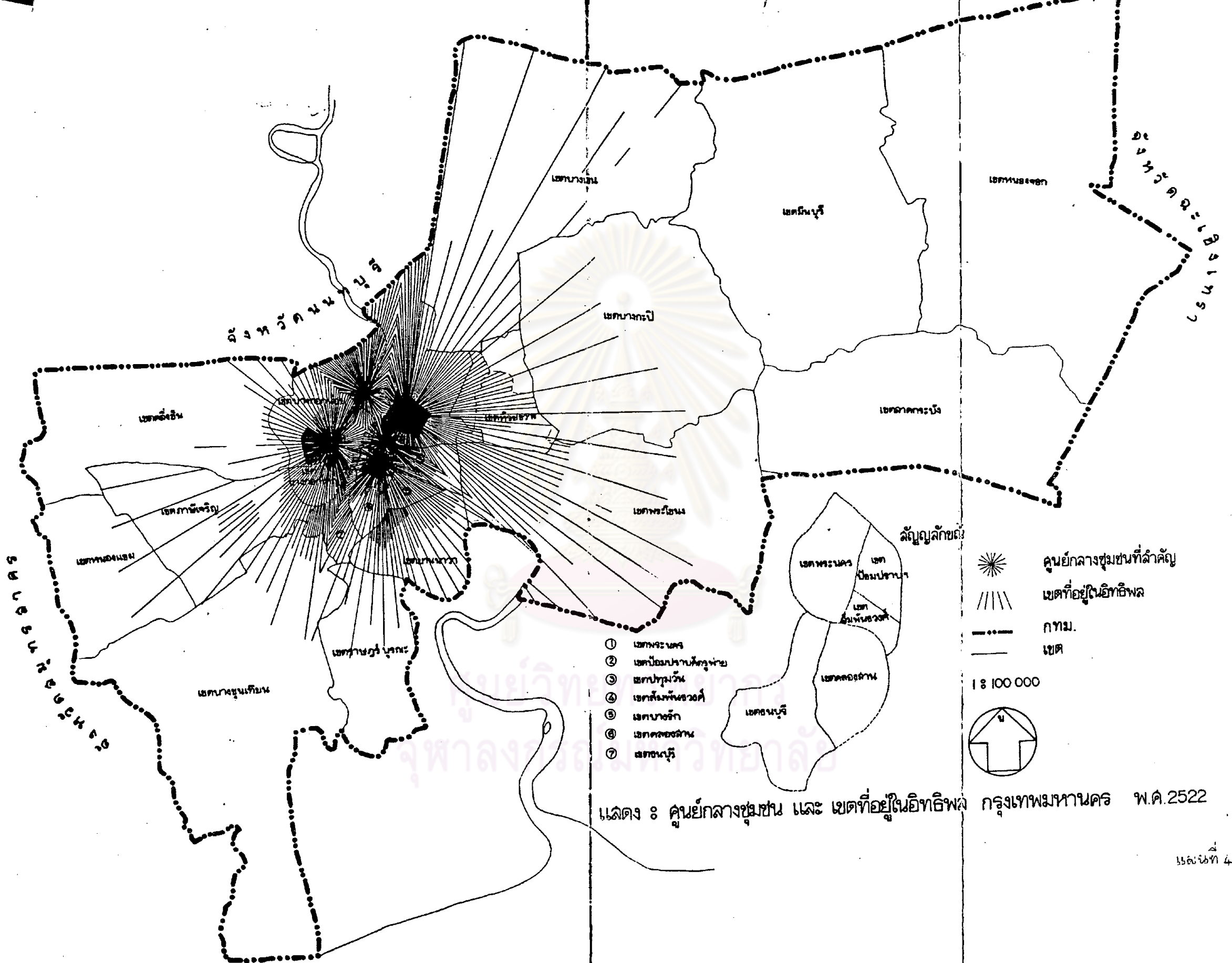
	> 70,000	คน/กม. ²
	50,000 - 70,000	"
	22,000 - 50,000	"
	7,000 - 22,000	"
	4,000 - 7,000	"
	1,000 - 4,000	"
	< 1,000	"
	กรุงเทพมหานคร	
	เขต	
	แขวง	
1 : 1,000,000		

แผนที่ ๘ ความหนาแน่นประชากร ระดับแขวง กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2522

แสดง : ศูนย์กลางชุมชน และ เขตที่อยู่ในอิทธิพล กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2516

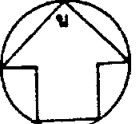

- ① เขตพระนคร
- ② เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
- ③ เขตปทุมวัน
- ④ เขตสัมพันธวงศ์
- ⑤ เขตบางรัก
- ⑥ เขตคลองสาน
- ⑦ เขตธนบุรี

สัญลักษณ์

- ศูนย์กลางชุมชนที่สำคัญ
- เขตที่อยู่ในอิทธิพล
- กทม.
- เขต

1 : 100 000

แผนที่ : ศูนย์กลางชุมชน และ เขตที่อยู่ในอิทธิพล กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2522

1. กลุ่มเขตที่มีการใช้พื้นที่ส่วนใหญ่เพื่อการเกษตรกรรม จำนวน 6 เขต
โคกแก้ว

- จังหวัดบุรีรัมย์

เขตบางขุนเทียน

เขตหนองแวง

เขตคลองขันธ์

- จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เขตหนองจอก

เขตเมืองบุรีรัมย์

เขตตากกระบัง

2. กลุ่มเขตที่มีการใช้พื้นที่บางส่วนเพื่อการเกษตรกรรม ซึ่งเป็นพื้นที่
ไม่มากนัก แต่ก็ เป็นพื้นที่ที่มีขีดอุดมสมบูรณ์ให้ผลผลิตสูง และมีน้ำอุดมสมบูรณ์ มีเส้นทาง
ลำเลียงผลผลิต มีตลาดที่มีคุณภาพสูง มีแหล่งน้ำที่เหมาะสมแก่การประมงน้ำจืด เป็นคน
เขตเหล่านี้จำนวน 5 เขต โคกแก้ว

- จังหวัดบุรีรัมย์

เขตรามบุรีรัมย์

เขตภาชีเจริญ

- จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เขตบางเขน

เขตบางกะปิ

เขตกระโสม

ในการสำรวจเพื่อจัดทำ รายงานสำมะโนการ เลขที่ 2521 สำนัก
งานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี้ ได้กำหนดเขตพื้นที่เกษตรของกรุงเทพฯ ที่จะ
ของทำการศึกษา 11 เขต ได้แก่

- เขตคลองจั่น
- เขตบางกะปิ
- เขตบางขุนเทียน
- เขตบางเขน
- เขตพระโขนง
- เขตภาษีเจริญ
- เขตมีนบุรี
- เขตราชบุรีณะ
- เขตลาดกระบัง
- เขตหนองแขม
- เขตหนองจอก

ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าขอบเขตชานเมืองชั้นนอกของกรุงเทพมหานคร
ได้แก่พื้นที่ 6 เขตรอบนอก ซึ่งการไหลที่คึกคักส่วนใหญ่เป็นการเกษตร และใช้ศัพท์เทคนิคว่า
"outer suburb" ส่วนบริเวณต่อเนื่องซึ่งมีการไหลที่คึกคัก การเกษตร เป็นบางส่วนอาจเรียก
ตามศัพท์ได้ว่าเป็น "inner suburb"¹

¹ เป็นการกำหนดความแนวความคิดจากการแบ่งเขตชานเมือง (suburbs)
ของนครเมลเบิร์น รัฐวิกตอเรีย ประเทศออสเตรเลีย โดยแบ่งออกเป็น "inner
suburbs" และ "outer suburbs" ๓ Suwattana Sooksai, Three
Shopping Streets 1890-1970: A Study of Changing Functions of Inner Suburbs,
Melbourne, (M.A. Thesis, Department of Geography, University of Melbourne,
1975), Chapter 1.

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อทราบถึงวิวัฒนาการการใช้ที่ดินใน เขตลาคกระบังในฐานะ เป็น
ตัวแทนของชาน เมืองชั้นนอกหรือ เขตชานชนบทของกรุง เทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาถึงสา เหตุของการ เปลี่ยนแปลงและปัญหาที่เกิดขึ้น
3. เพื่อทราบถึงแนวโน้มของการใช้ที่ดินใน เขตชาน เมืองชั้นนอก ใน
กรณีที่ไม่มีการวางแผนกำหนดการใช้ที่ดิน
4. เพื่อแสดงแนวทางในการกำหนด เป้าหมายหลักและนโยบายการใช้
ที่ดินใน เขตชาน เมืองชั้นนอก
5. เพื่อเสนอแนะแผนการใช้ที่ดินใน เขตลาคกระบัง เพื่อเป็นแบบจำลอง
ในการกำหนดการใช้ที่ดินใน เขตชาน เมืองชั้นนอกอื่น ๆ
6. เพื่อรวบรวมข้อมูลและหลักฐานจากการ วิจัยอันจะ เป็นประโยชน์ต่อ
หน่วยราชการที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น ในการ
ใช้เป็นมูลฐาน เพื่อควบคุมความ เจริญเติบโตและวางแผนการใช้ที่ดิน
ในเขตชาน เมืองนครหลวง
7. เพื่อกระตุนให้มีการตระหนักถึงปัญหาและศึกษาภาวะ เสรีธุรกิจและ
สังคมของชาน เมืองชั้นนอก ซึ่ง เปลี่ยนลักษณะการใช้ที่ดินจากชนบท
(rural area) เป็น เขตชานชนบท (rural - urban fringe)
และกำลังจะกลายมา เป็น เมืองในที่สุด
8. เพื่อกระตุนให้มีการตระหนักถึงปัญหาและแนวทางการ แก้ปัญหาของ
ชานนาชาน เมือง ซึ่งมีที่มาแตกต่างจากชานนาชานใหญ่ของ ประเทศไทย

พื้นที่ศึกษา (Study Area)

สาขาที่เลือก เขตลาคกระบัง เป็นพื้นที่ศึกษา เนื่องจาก

1. เป็นพื้นที่ซึ่งมีลักษณะเป็นชานเมืองชั้นนอกชัชเชน ทั้งทางกายภาพและสังคม และได้รับการระบุจากหน่วยงานปฏิบัติโคแก กองผังเมือง กรุงเทพมหานคร ให้เป็นเขตชั้นนอก
2. เป็นพื้นที่ซึ่งกำลังมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากลักษณะชนบทสู่ลักษณะเมืองอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในเขตชานเมืองชั้นนอกอื่น ๆ ทั่วในปัจจุบัน
3. เป็นเขตซึ่งมีโครงการพัฒนาที่สำคัญ ๆ ของรัฐ เจม นิคมอุตสาหกรรมโครงการ เคหะชุมชน โครงการพื้นที่สีเขียวซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการวางแผนการใช้ที่ดิน จึงสมควรศึกษาเพื่อเป็นแนวทางกำหนดการใช้ที่ดินในอนาคต

ประเภทงานวิจัย

เป็นงานวิจัยในสาขาการวางผังเมือง (Urban Planning)

ประเภทงานสำรวจ (survey) และงานวิจัยประยุกต์ (applied research)

ขอบเขตการศึกษา

ปัญหาซึ่งมุ่งหมายจะทำการวิจัย คือ

1. ลักษณะการใช้ที่ดินของเขตลาคกระบัง
2. ลักษณะสำคัญของ การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน
3. สาเหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน

4. ปัญหา เศรษฐกิจและสังคมอัน เนื่องมาจาก การเปลี่ยนแปลง การ
ใช้ที่ดิน โดย เน้นถึงปัญหาซึ่ง เกิด แก่ชรา เป็นสำคัญ
5. ลักษณะโครงการ และผลกระทบของโครงการที่จะมีต่อการพัฒนา
การใช้ที่ดินใน เขตลาคกระบังในอนาคต
6. แนวโน้มการใช้ที่ดิน เขตลาคกระบังกรณีที่ยังไม่มีการวางแผนการใช้
ที่ดิน
7. แนวทางในการกำหนด เป้าหมายหลักและนโยบายการใช้ที่ดิน
เขตลาคกระบัง
8. ข้อเสนอแนะแผนการใช้ที่ดินลาคกระบัง

ข้อจำกัดและเงื่อนไขการศึกษา

การศึกษาการใช้ที่ดินสามารถ ย้อนกลับและศึกษาในรายละเอียดได้เท่าที่
ข้อมูลจะอำนวยคือ ประมาณปี 2504 ส่วนปัจจุบันเป็นการรวบรวมตั้งแต่ประมาณปี 2520
เป็นต้นมา และเนื่องจากข้อมูลระดับหมู่บ้านไม่สมบูรณ์การศึกษาจึงลงอยู่ในระดับแขวง
ส่วนในเรื่องปัญหา เศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีที่มาและขอบข่ายของปัญหาว่าง การที่จะ
ศึกษาโดยสมบูรณ์แบบนั้น จะต้องศึกษาปัญหาในพื้นที่โดย เฉพาะและปัญหาที่มีผลกระทบ
พื้นที่ภายนอกหรือคอส่วนรวมด้วย โดยพิจารณาถึงผู้ที่จะต้องเผชิญปัญหา เป็นกลุ่มไป อาทิ
ปัญหาที่เกิดแก่ชราและปัญหาของชาวเมืองที่อพยพเข้าไปในเขตลาคกระบัง แต่การศึกษา
ดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยเวลา กำลังบุคคลและกำลังทรัพย์เกินกว่าที่เป็นอยู่ อนึ่ง
เป็นสิ่งที่ยอมรับกันว่า การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินใด ๆ ย่อมมีผลกระทบต่อประชากรบน
พื้นที่มากที่สุด เมื่อชรา เป็นประชากรบนพื้นที่ส่วนใหญ่ของลาคกระบัง งานวิจัยชิ้นนี้
จึงมุ่ง เน้นที่ปัญหาของประชาชนบนพื้นที่ เกษตร อันได้แก่ชราชาวนา เมือง และจะกล่าวถึง
ปัญหาทั่วไปในรายละเอียดที่น้อยกว่าปัญหาที่กล่าวถึง เมธุนาชาวนา อันเป็นปัญหาที่จะคง
มีนโยบายและมาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างรีบด่วนและจริงจัง ทำให้เกิด เข้มแนว

ทางการบอกเป้าหมายหลัก (goal) ของการวางแผนการใช้ที่ดิน เพื่อเสนอแนะแผนการใช้ที่ดินในที่สุด

ขั้นตอนการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้อาจแบ่งได้เป็น 2 ส่วน (parts) โดยในส่วนแรกได้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินลาดกระบังในระดับแขวง สาเหตุและปัญหาของการเปลี่ยนแปลงนั้น ส่วนที่ 2 เป็นการแสดงแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินหลังจากทราบสถานะการณปัจจุบันแล้ว แนวทางดังกล่าวประกอบด้วยแนวโน้มในอนาคตอันเป็นผลมาจากโครงการต่าง ๆ ที่จะริเริ่มในพื้นที่ศึกษา ต่อจากนั้นจึงเป็นการกำหนดเป้าหมายหลัก นโยบาย และเสนอแนะแผนการใช้ที่ดิน รวมทั้งมาตรการ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามแผน (implementation guidelines) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1

- บทที่ 2 สภาพทั่วไปของ เขตลาดกระบัง
- บทที่ 3 การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินใน เขตลาดกระบัง และการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง
- บทที่ 4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินใน เขตลาดกระบัง
- บทที่ 5 ปัญหา เศรษฐกิจและสังคมอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินใน เขตลาดกระบัง

ส่วนที่ 2

- บทที่ 6 แนวโน้มการใช้ที่ดินใน เขตลาดกระบัง
- บทที่ 7 นโยบายและแผนการใช้ที่ดินใน เขตลาดกระบัง

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย เป็นข้อมูลทั้งชั้นปฐมภูมิและทุติยภูมิ ในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงการไร้ที่ดิน ข้อมูลส่วนใหญ่ เป็นสถิติตัวเลขที่ได้มาจากการเซตลาคกระบัง กรุงเทพมหานคร และสำนักงานคณะกรรมการสถิติแห่งชาติ นอกจากนี้เป็นการวิเคราะห์จากแผนที่และภาพถ่ายทางอากาศของกรมแผนที่ทหาร ประกอบกับการทำงานสนาม ส่วนในเรื่องปัญหาของชาวนาอัน เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงการไร้ที่ดิน คือเอาแบบสอบถามเป็นสำคัญ โดยการพิจารณาออกมาเป็นร้อยละ และประวัติกวาม เป็นมาของเซตลาคกระบัง ได้มาจากเอกสาร หนังสือ และการสัมภาษณ์ ผลที่ได้นำมาสรุปเป็นเป้าหมายหลัก และกำหนดการวางแผนการไร้ที่ดินให้สอดคล้องกับเป้าหมายหลักที่ใดแสดงไว้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับสภาพการไร้ที่ดินในเขตลาคกระบัง
2. ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการไร้ที่ดิน
3. สภาพปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการไร้ที่ดินที่ผิดปกติไปจากเดิม
4. แนวโน้มการไร้ที่ดินในอนาคต
5. ผลกระทบจากโครงการต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในเขตลาคกระบัง และบริเวณพื้นที่ต่อเนื่อง
6. ทำให้เราเข้าใจถึงปัญหาซึ่งกำลังเกิดขึ้นกับชาวนาชาวนเมือง กรุงเทพมหานคร
7. แนวทางการวางแผนพัฒนาชาวนเมืองและการวางแผนเมือง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ชาวนเมืองชั้นนอกของกรุงเทพมหานคร